

Форма № 09/18
Затверджена рішенням вченої ради
ІДГУ
від 30.08.2018 р., протокол № 1

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ І ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Навчально-методичною радою ІДГУ
Протокол № 4 від 15.01.2019 р.
Голова НМР Н. М. Кольцун

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СІМЕЙНЕ ПРАВО

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань всі галузі знань
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність всі спеціальності
(код і назва спеціальності)

освітня програма всі освітні програми
(назва програми)

тип дисципліни вибіркова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

_____

(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою української і всесвітньої історії
та культури

протокол № 8 від 10.08.19

Завідувач кафедри

_____

(підпис)

Церковна В.Г.

(, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова науково-методичної ради факультету

_____

_____

(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми: к.ю.н., доц. Плахіна І.В.

Рецензенти програми: к.ю.н., ст. викл Метіль А.С.

к.ю.н., доц. Переверза О.Я.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів:4	Лекції:	
	26	6
Модулів:1	Практичні заняття:	
Загальна кількість годин:120		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:2	Лабораторні заняття:	
Семестр:4	Семінарські заняття:	
	22	6
Тижневе навантаження (год.):	Консультації:	
- аудиторне:3		
- самостійна робота:5	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю:залік		
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	72	108

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет - сукупність норм, які регулюють особисті немайнові та ті, що випливають з них, майнові відносини людей, які виникають на ґрунті шлюбу та сім'ї.

Мета курсу «Сімейне право» - оволодіння знаннями і вміннями з питань формування правовідносин між подружжям, дітьми та родичами тощо.

Передумови для вивчення дисципліни: Римське право, Цивільне право, Конституційне право України.

Міждисциплінарні зв'язки: Цивільне право, Кримінальне право, Трудове право, Адміністративне право та ін.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

1. **Знання** – використовувати різноманітні інформаційні джерела для засвоєння складних питань з певної теми; самостійно визначати та формулювати ті питання, з яких потрібна допомога і діяти відповідно до рекомендацій; вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології, і бази даних; демонструвати знання і розуміння щодо визначення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи;

2. **Уміння** - демонструвати необхідні знання та розуміння суті та змісту основних правових інститутів та норм фундаментальних галузей права; застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, відокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки;

3. **Комунікація** - вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію; володіти базовими навичками риторики; доносити до респондента матеріал з

певної проблематики доступно і зрозуміло; пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

4. **Автономність та відповідальність** – вчитися упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції; аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)							
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1	Тема 1. Поняття, предмет і система сімейного права. Сімейні правовідносини	4	2	2				6	2	2					9
2	Тема 2. Поняття, умови та порядок укладення шлюбу.	4	2	2				6							9
3	Тема 3. Припинення шлюбу.	4	2	2				6							9
4	Тема 4 . Особисті немайнові та майнові права подружжя.	4	2	2				6							9
5	Тема 5. Права та обов'язки матері і батька дитини.	6	4	2				6	4	2	2				9
6	Тема 6. Аліментні зобов'язання подружжя.	4	2	2				6	2						9
7	Тема7.Шлюбний договір.	4	2	2				6	2						9
8	Тема 8. Особисті немайнові права і обов'язки інших членів сім'ї та родичів	3	2	1				6							9
9	Тема9.Влаштування дітей-сиріт, позбавлених батьківського піклування.	3	2	1				5	2		2				8
10	Тема10.Опіка та піклування над дітьми.	4	2	2				5							8
11	Тема11.Патронат.Приймна сім'я.Дитячий будинок сімейного типу.	4	2	2				5							8
12	Тема12.Застосування сімейного законодавства України до іноземних осіб та осіб без громадянства.	4	2	2				5		2	2				8
	Проміжний контроль							4							4
Разом:120		48	26	22				72	12	6	6				108

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1: Поняття, предмет і система сімейного права. Сімейні правовідносини.

Поняття сімейного права, його предмет. Методи сімейного права. Система сімейного права. Місце сімейного права в правовій системі України. Етапи розвитку сімейного права.

Поняття та особливості сімейних правовідносин. Суб'єкти, об'єкти сімейних правовідносин. Виникнення, зміна та припинення сімейних правовідносин.

Конституція України як основне джерело сімейного права. Сімейний кодекс України. Джерела сімейного законодавства. Співвідношення Сімейного кодексу України і цивільного законодавства.

Тема 2: Поняття, умови та порядок укладення шлюбу.

Поняття шлюбу. Шлюбний вік. Право на шлюб. Добровільність шлюбу. Одношлюбність. Особи, які не можуть перебувати у шлюбі. Значення державної реєстрації шлюбу. Заява про реєстрацію шлюбу. Час реєстрації шлюбу. Місце реєстрації шлюбу. Правові наслідки недійсності шлюбу.

Тема 3: Правові наслідки та відповідальність за порушення зобов'язання.

Підстави припинення шлюбу. Припинення шлюбу внаслідок його розірвання. Розірвання шлюбу органом державної реєстрації актів цивільного стану за заявою подружжя, яке не має дітей. Розірвання шлюбу за заявою одного з подружжя. Визнання розірвання шлюбу фіктивним. Розірвання шлюбу за рішенням суду за спільною заявою подружжя, яке має дітей. Право на пред'явлення позову про розірвання шлюбу. Момент припинення шлюбу у разі його розірвання. Встановлення режиму окремого проживання подружжя. Порушення зобов'язання. Правові наслідки порушення зобов'язання. Прострочення боржника. Прострочення кредитора. Вина як підстава відповідальності за порушення зобов'язання.

Тема 4: Особисті немайнові та майнові права подружжя.

Право на материнство. Право на батьківство.

Право особистої приватної власності дружини та чоловіка. Майно, що є особистою приватною власністю дружини, чоловіка.

Підстави набуття спільної сумісної власності подружжя. Об'єкти права спільної сумісної власності. Право подружжя на розпорядження майном, що є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя.

Здійснення права спільної сумісної власності після розірвання шлюбу. Способи та порядок поділу майна, що є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя. Застосування позовної давності до вимог про поділ майна, що є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя. Накладення стягнення на майно, що є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя.

Припинення права одного з подружжя на утримання. Позбавлення дружини на утримання під час вагітності та у разі проживання з нею дитини.

Право чоловіка на утримання в разі проживання з ним дитини. Право на утримання того з подружжя, з ким проживає дитина-інвалід.

Тема 5: Права та обов'язки матері і батька дитини.

Визначення походження дитини. Загальні підстави виникнення прав та обов'язків матері, батька і дитини. Визначення походження дитини від матері та батька, які перебувають у шлюбі між собою. Визначення походження дитини, народженої в результаті застосування допоміжних репродуктивних технологій. Визначення походження дитини від батька у разі реєстрації повторного шлюбу з її матір'ю. Визначення походження дитини, батьки якої не перебувають у шлюбі між собою.

Особисті немайнові права і обов'язки батьків і дітей. Рівність прав та обов'язків батьків щодо дитини. Рівність прав та обов'язків дітей щодо батьків. Обов'язок батьків забрати дитину з пологового будинку або іншого закладу охорони здоров'я. Обов'язок батьків зареєструвати народження дитини в державному органі реєстрації актів цивільного стану. Визначення прізвища дитини. Визначення імені дитини. Права батьків щодо виховання дитини. Забезпечення права дитини на належне батьківське виховання. Права батьків по захисту дитини. Вирішення батьками питань щодо виховання дитини. Вирішення органом опіки та піклування спору щодо участі у вихованні дитини того з батьків, хто проживає окремо від неї. Підстави позбавлення батьківських прав. Правові наслідки позбавлення батьківських прав. Поновлення батьківських прав.

Права батьків та дітей на майно. Роздільність майна батьків і дітей. Право власності дитини на майно, призначене для її розвитку, навчання та виховання. Право спільної сумісної власності батьків і дітей. Управління майном дитини. Використання доходу від майна дитини. Право власності на аліменти, одержані на дитину.

Договір між батьками про сплату аліментів на дитину. Припинення права на аліменти на дитину у зв'язку з набуттям права власності на нерухоме майно. Визначення заборгованості за аліментами, присудженими у частці від заробітку (доходу). Відповідальність за прострочення сплати аліментів.

Тема 6: Аліментні зобов'язання подружжя.

Право одного з подружжя на утримання. Право на утримання після розірвання шлюбу. Способи надання утримання одному з подружжя. Договір подружжя про надання утримання. Час, протягом якого сплачуються аліменти одному з подружжя. Визначення розміру аліментів одному з подружжя за рішенням суду. Припинення права одного з подружжя на утримання. Позбавлення права на утримання або обмеження його строком.

Тема 7: Шлюбний договір.

Поняття шлюбного договору: його загальна характеристика. Право на укладення шлюбного договору. Зміст шлюбного договору. Форма шлюбного договору. Початок дії та строк дії шлюбного договору. Визначення у шлюбному договорі правового режиму майна. Зміна умов шлюбного договору. Право на відмову від шлюбного договору. Розірвання шлюбного договору.

Тема 8: Особисті немайнові права і обов'язки інших членів сім'ї та родичів.

Права баби та діда, прабаби та прадіда на виховання внуків, правнуків. Права баби і діда щодо захисту внуків. Права братів та сестер на спілкування. Право мачухи, вітчима брати участь у вихованні пасинка, падчерки. Права та обов'язки особи, яка взяла у свою сім'ю дитину, щодо її виховання. Права сестри, брата, мачухи, вітчима та інших членів сім'ї на захист дітей. Вирішення судом спорів щодо участі баби, діда, прабаби, прадіда, братів, сестер, мачухи, вітчима у вихованні дитини.

Обов'язок баби, діда утримувати внуків. Обов'язок внуків, правнуків утримувати бабу, діда, прабабу, прадіда. Обов'язок по утриманню братів та сестер. Обов'язок мачухи, вітчима утримувати падчерку, пасинка. Обов'язок інших осіб утримувати дитину. Обов'язок падчерки, пасинка утримувати мачуху, вітчима. Розмір аліментів, що стягуються з інших членів сім'ї та родичів, і строки їх стягнення. Зміна розміру аліментів та звільнення від їх сплати.

Тема 9: Влаштування дітей - сиріт, позбавлених батьківського піклування.

Поняття усиновлення. Особа, яка може бути усиновленою. Усиновлення дитини, яку не забрали з положового будинку чи підкинули, або яка була знайдена. Особи, які можуть бути усиновлювачами. Особи, які не можуть бути усиновлювачами. Особи, які мають переважне перед іншими право на усиновлення дитини. Облік осіб, які бажають усиновити дитину. Згода дитини на усиновлення. Усиновлення дитини без згоди батьків. Момент здійснення усиновлення. Право на таємницю усиновлення. Недійсність усиновлення. Правові наслідки визнання усиновлення недійсним. Правові наслідки скасування усиновлення. Позбавлення усиновлювача батьківських прав.

Усиновлення дитини, яка є громадянином України, але проживає за межами України. Усиновлення іноземцем дитини, яка є громадянином України. Усиновлення дитини, яка є іноземцем і проживає в Україні. Обмеження права іноземця на таємницю усиновлення дитини, яка є громадянином України. Усиновлення в Україні іноземцем дитини, яка є іноземцем або особою без громадянства. Нагляд за дотриманням прав дітей, які усиновлені іноземцями.

Тема 10: Опіка та піклування над дітьми.

Діти, над якими встановлюється опіка, піклування. Особа, яка може бути опікуном, піклувальником дитини. Опіка та піклування над дитиною, яка проживає у закладі охорони здоров'я, навчальному або іншому дитячому закладі. Права дитини, над якою встановлено опіку або піклування. Права та обов'язки опікуна, піклувальника щодо дитини. Припинення опіки, піклування над дитиною.

Тема 11: Патронат. Прийомна сім'я. Дитячий будинок сімейного типу.

Договір про патронат. Згода дитини на проживання у сім'ї патронатного вихователя. Плата за виховання дитини. Обов'язки патронатного вихователя. Припинення договору про патронат.

Приймозна сім'я. Приймні батьки. Приймні діти. Створення прийомної сім'ї.

Дитячий будинок сімейного типу. Батьки-вихователі дитячого будинку сімейного типу. Вихованці дитячого будинку сімейного типу. Створення дитячого будинку сімейного типу.

Тема 12: Застосування сімейного законодавства України до іноземних осіб та осіб без громадянства.

Порядок укладення шлюбів громадян України з іноземними громадянами та іноземних громадян між собою в Україні. Порядок розірвання шлюбу громадян України з іноземними громадянами і шлюбів іноземних громадян між собою в Україні. Порядок усиновлення дітей, які є громадянами України і проживають в Україні або за межами України, іноземними громадянами. Вирішення питання опіки (піклування), які ускладнені іноземним елементом. Порядок реєстрації актів громадянського стану громадян України, що проживають поза межами України. Застосування іноземних законів і міжнародних договорів.

5.2. Тематика семінарських занять.

Тема 1. Поняття, предмет і система сімейного права Сімейні правовідносини.

Тема 2. Поняття, умови та порядок укладення шлюбу.

Тема 3. Правові наслідки та відповідальність за порушення зобов'язання.

Тема 4. Особисті немайнові та майнові права подружжя.

Тема 5. Права та обов'язки матері і батька дитини.

Тема 6. Аліментні зобов'язання подружжя.

Тема 7. Шлюбний договір.

Тема 8. Особисті немайнові права і обов'язки інших членів сім'ї та родичів.

Тема 9. Влаштування дітей – сиріт, позбавлених батьківського піклування.

Тема 10. Опіка та піклування над дітьми.

Тема 11. Застосування сімейного законодавства України до іноземних осіб та осіб без громадянства.

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		Форми звітності
		д\ф	з\ф	
	Підготовка до аудиторних занять та усіх видів контролю:	30	38	Опорний конспект лекцій, конспект семінарських занять
	- опрацювання лекційного матеріалу;	11	15	
	- підготовка до семінарських занять; - підготовка до проміжного контролю.	15 4	15 8	
	Виконання індивідуальних завдань:	42	70	Індивідуальне науково-дослідне завдання (тези доповідей,
	- підготовка індивідуального науково-дослідного завдання (тези доповідей,	20	20	

	наукова стаття); - складання термінологічного словника; - написання реферату; - підготовка до презентації результатів дослідження.	10 12	15 15 20	доповідей, наукова стаття). Термінологічний словник Реферат Презентація
	Разом	72	108	

1. Орієнтовний перелік тем для виконання самостійної роботи:

2. Поняття та зміст сімейних правовідносин.
3. Правові наслідки визначення шлюбу недійсним.
4. Момент припинення шлюбу в разі його розірвання та реєстрація розірвання шлюбу.
5. Законний правовий режим майна подружжя.
6. Правовий режим майна подружжя за шлюбним договором.
7. Спеціальні підстави для стягнення аліментів на утримання одного з подружжя.
8. Право на утримання жінки чи чоловіка, які не перебувають у шлюбі
9. між собою.
10. Позбавлення одного з подружжя права на утримання.
11. Припинення права одного з подружжя на утримання.
12. Договір подружжя про надання утримання.
13. Визнання батьківства за рішенням суду.
14. Визнання материнства за рішенням суду.
15. Порядок визначення прізвища, імені, по батькові та реєстрація громадянства дітей.
16. Припинення права на аліменти.
17. Відповідальність за прострочення сплати аліментів.
18. Обов'язок повнолітніх дочки, сина утримувати батьків.
19. Таємниця усиновлення. Правові наслідки усиновлення.
20. Недійсність усиновлення.
21. Завдання Сімейного кодексу України.
22. Загальні засади регулювання сімейних відносин.
23. Участь органу опіки та піклування у захисті сімейних прав та інтересів.
24. Поняття права власності подружжя.
25. Управління майном дитини.
26. Аліментні обов'язки фактичних вихователів і вихованців.
27. Особливості усиновлення за участю іноземців та осіб без громадянства.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю:* семінарські заняття, індивідуальні завдання.
- 6.2. *Форми проміжного контролю:* модульна контрольна робота.
- 6.3. *Форми підсумкового контролю:* залік.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота складається з 5 тестів, які містять лише одну правильну відповідь та 2 теоретичних питань.

Приклад:

Тестові завдання

1 варіант

1. Яке майно належить до спільної сумісної власності подружжя?

- а) набуте подружжям за час шлюбу;
- б) майно, набуте дружиною, чоловіком до шлюбу;
- в) речі індивідуального користування;
- г) речі індивідуального користування, які належать до коштовностей.

2. Шлюб припиняється внаслідок:

- а) смерті одного з членів подружжя;
- б) оголошення померлим одного з членів подружжя;
- в) його розірвання;
- г) усі перелічені вище варіанти;
- д) варіанти, перелічені в пунктах а) і б).

3. Шлюбом за Сімейним кодексом України є:

- а) посвідчений відповідним релігійним органом факт вінчання чоловіка та жінки;
- б) проживання двох осіб однієї статі разом;
- в) сімейний союз чоловіка і жінки;
- г) сімейний союз жінки та чоловіка, зареєстрований в державному органі реєстрації актів цивільного стану;
- д) сімейний союз жінки та чоловіка, зареєстрований в державному органі реєстрації актів громадського стану.

4. Форма шлюбного договору:

- а) усна;
- б) письмова;
- в) письмова з нотаріальним посвідченням;
- г) письмова з державною реєстрацією;
- д) на вибір сторін.

5. З якого моменту шлюб вважається недійсним?

- а) з набранням законної сили рішенням суду про розлучення;
- б) з часу укладення шлюбу;
- в) з часу подання заяви про розірвання шлюбу;
- г) з моменту прийняття судом рішення про розірвання шлюбу.

Теоретичні питання

1. Поняття та випадки припинення шлюбу.
2. Умови усиновлення та порядок його здійснення

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки.

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Реферат	5
Складання термінологічного словника	5
Короткий конспект із відповідями на завдання для самостійного вивчення	5

Оцінювання реферату здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела. Критеріями оцінювання термінологічного словника є відповідність змісту термінів знанням студента. Оцінювання конспекту здійснюється за такими критеріями: самостійність мислення та здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за відповідь на 1 питання складає 15 балів.

Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій (проектор), комп'ютер (ноутбук) для використання нормативної електронної бази.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Основні джерела:

1.1. Нормативна база :

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40–44. — Ст. 356.
3. Сімейний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 21-22, ст.135)
4. Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про державну допомогу сім’ям з дітьми” від 22.03.2001 р.
5. 5.Закон України “Про охорону дитинства” від 26.04.2001 р.//Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 30. — Ст. 142.

1.2. Основна література:

1. Гузь Л. Є., Гузь А. В. Судово-практичний коментар до Сімейного кодексу України. Навчальний посібник. — Х.: Видавничий будинок «ФАКТОР», 2011. — 576 с.
2. Дякович М. М. Сімейне право України: Навчальний посібник. — 2-ге вид., виправл. і доп. — К.: Правова єдність, 2012. — 551 с.
3. Жилінкова І. В., Антошкіна В. К., Д’ячкова Н. А., Москалюк В. Ю. та ін. Сімейний кодекс України: Науково-практичний коментар / За ред. Жилінкової І. В. — Харків, 2008. — 855 с.
4. Кирилових А. А. Семейное право. Курс лекций. Учеб. пособие. — М.: Книжный мир, 2010. — 128 с.
5. Лепех С. М. Сімейне право України: Навч. посібник. — Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. — 318 с.
6. Ромовська З. В. Сімейний кодекс України: Науково-практичний коментар. — К.: Правова єдність. — 2009. — 428 с.
7. Ромовська З. В. Українське сімейне право: Підручник (для студ. вищ. навч. закл.). — К.: Правова єдність: [Алерта]: [КНТ]: [Центр учбової літератури], 2009. — 500 с.
8. Семейное право: Учебник для студентов вузов / под ред. П. В. Алексия, И. В. Петрова, А. Н. Кузбагарова. — 4-е изд., перераб. и доп. — М.: ЮНИТИ ДАНА: Закон и право. — 2009. — 335 с.
9. Сімейне право України: Навч. посібник / Апопій І. В. — К.: ЦУЛ, 2010. — 360 с.
10. Сімейне право України: Підручник / За ред. Є. О. Харитонова, Н. Ю. Голубєвої. — К.: Істина, 2010. — 320 с.

11. Сімейне право України: Підручник / За ред. Є. О. Харитонова, Н. Ю. Голубевої. — К.: Істина, 2010. — 320 с.
12. Сімейне право України: підручник / Л. М. Баранова, В. І. Борисова, І. В. Жилінкова та ін.; за заг. ред. В. І. Борисової та І. В. Жилінкової. — 4-те вид., перероб. і доп. — К.: Юрінком Інтер, 2012. — 320 с.
13. Сімейне право: Нотаріат. Адвокатура. Суд: Науково-практичний посібник: У 2 кн. / Драгнєва Л. Ю., Пульнєва О. С., Фурса Є. І., Фурса С. Я. та ін. / За заг. ред. С. Я. Фурси. — К.: Видавець Фурса С. М., 2005. — 876 с.

2. Допоміжні джерела:

1. Антокольская М. В. Алименты на содержание детей // Рос. юстиция. — 1995. — № 3. — С. 35 — 38.
2. Антокольская М. В. Семейное право: Учебник. — М., 2002.
3. Ватрас В. А. Суб'єкти сімейного права у Стародавньому Римі // Акт. пробл. держ. і права: Зб. наук. пр. — О.: Юрид. л-ра, 2004. — Вип. 23. — С. 173–178.
4. Іванов В. Укладення шлюбу за українським звичаєвим правом / В. Іванов, В. Озель // Персонал. — 2007. — № 5. — С. 44–49.
5. Некрасова О. Деякі аспекти застосування цивільного законодавства при здійсненні права власності подружжя // Юрид. Україна. — 2007. — № 2. — С. 38–40.
6. Питання організації виконання законодавства щодо опіки, піклування над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування: Постанова Кабінету Міністрів України // Уряд. кур'єр. — 2007. — Листоп. — С. 2–5.

3. Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Президента України. - <http://president.gov.ua>
2. Сервер Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
3. Нормативні акти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nau.kiev.ua.
4. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.-<http://kmu.gov.ua>
5. 5.Ліга Бізнес-Інформ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.liga.net.
6. Українське право [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrpravo.com.